

Usnesení

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Michal Mazanec a soudci JUDr. Marie Žišková, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Karel Podolka a JUDr. Petr Příhoda, o návrhu Krajského soudu v Ústí nad Labem, na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi tímto soudem a Okresním soudem v Mostě, za další účasti žalobce Mgr. J. T., a žalovaného Výboru Místní organizace Českého rybářského svazu v Mostě, se sídlem v Mostě, Seifertova 58, ve věci žaloby proti rozhodnutí výboru Místní organizace Českého rybářského svazu Most ze dne 12. 10. 2004, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 15 Ca 160/2006,

t a k t o :

I. Příslušný vydat rozhodnutí ve věci žaloby proti rozhodnutí výboru Místní organizace Českého rybářského svazu Most ze dne 12. 10. 2004, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 15 Ca 160/2006, je soud v občanském soudním řízení.

II. Usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 16. května 2006, čj. 17 C 799/2004-32, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným zvláštnímu senátu dne 15. srpna 2006 se obrátil Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud ve správním soudnictví (dále jen „navrhovatel“) s návrhem na zahájení řízení o kompetenčním sporu podle ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon“), který vznikl mezi ním a Okresním soudem v Mostě jako soudem v občanském soudním řízení, ve věci žaloby žalobce Mgr. J. T. proti rozhodnutí výboru Místní organizace Českého rybářského svazu v Mostě (dále jen „MO ČRS“) o vyloučení žalobce z Českého rybářského svazu (dále též „ČRS“).

Ze spisu vyplynuly tyto skutečnosti:

Rozhodnutím dozorčí komise MO ČRS Most ze dne 18. srpna 2004 byl žalobce v vyloučen z Českého rybářského svazu souladu s článkem 8 jednacího řádu Českého rybářského svazu podle části 2 § 5 odst. 1 písm. d) stanov ČRS. Výbor MO ČRS Most, jako odvolací orgán, k odvolání žalobce rozhodnutí dozorčí komise potvrdil rozhodnutím ze dne 12. října 2004 na základě čl. 8 odst. 17 jednacího řádu ČRS.

Proti rozhodnutí výboru MO ČRS podal žalobce dne 22. listopadu 2004 k Okresnímu soudu v Mostě žalobu na přezkoumání zákonnosti tohoto rozhodnutí. Okresní soud v Mostě usnesením ze dne 16. května 2006, čj. 17 C 799/2004-32, zastavil řízení ve věci s odůvodněním, že věc je upravená zákonem č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalobce se dle okresního soudu domáhá zrušení rozhodnutí orgánu právnické osoby (sdružení občanů), nikoli určení, zda tato rozhodnutí jsou v souladu se zákonem a stanovami, ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2, § 15 odst. 1, 2 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, k čemuž by okresní soud byl příslušný ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Současně okresní soud žalobce

poučil, že je oprávněn proti rozhodnutí podat jednak odvolání ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem a jednak žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví.

Žalobce se tímto poučením řídil a dne 10. července 2006 podal u Krajského soudu v Ústí nad Labem žalobu ve správním soudnictví. Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud ve správním soudnictví podal poté výše uvedený návrh. Domnívá se, že v dané věci se jedná o záporný kompetenční spor a že o žalobě měl rozhodnout okresní soud v řízení vedeném přiměřeně podle části první a třetí o. s. ř. Žalobce se totiž nedomáhá přezkumu rozhodnutí správního orgánu v oblasti veřejné správy, nýbrž přezkumu rozhodnutí orgánů občanského sdružení podle ustanovení § 15 zákona č. 83/1990 Sb. Tento názor opřel o ustálenou judikaturu, např. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 9/98 a rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Cdon 1177/96, sp. zn. 3 Cdon 2317/98 a sp. zn. 30 Cdo 275/2002. Konstatoval, že soudní ochrana je zde založena na kasačním principu. Okresní soud posoudí zákonnost rozhodnutí sdružení, jeho soulad se stanovami a poté vydá konečné rozhodnutí, proti němuž není opravný prostředek přípustný. V dané věci se tak jedná o zcela specifické přezkumné řízení před okresním soudem a nikoli o soudní přezkum ve správním soudnictví. V případě, že by některý z účastníků dospěl k závěru, že rozhodnutím okresního soudu došlo k porušení jeho základních práv, má možnost podat ústavní stížnost k Ústavnímu soudu. Navrhuje proto, aby zvláštní senát vydal usnesení, že k projednání a rozhodnutí věci je příslušný Okresní soud v Mostě v řízení vedeném přiměřeně podle části první a třetí o. s. ř., a současně zrušil usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 16. května 2006, čj. 17 C 799/2004-32.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi soudem ve správním soudnictví a obecným soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Podle § 4 odst. 1 s. ř. s. rozhodují soudy ve správním soudnictví o

a) žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jím bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (dále jen „správní orgán“),

b) ochraně proti nečinnosti správního orgánu,

c) ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,

d) kompetenčních žalobách.

Podle odstavce 2 téhož ustanovení dále soudy ve správním soudnictví rozhodují

a) ve věcech volebních a ve věcech místního referenda,

b) ve věcech politických stran a politických hnutí,

c) o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem.

Podle § 7 odst. 1 a 2 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a z obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. Spory a jiné právní věci uvedené v odstavci 1, o nichž podle zákona rozhodly jiné orgány než soudy, soudy v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují za podmínek uvedených v části páté tohoto zákona.

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje právo občanů svobodně se sdružovat (§ 2 odst. 1) a za tím účelem zakládat spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby a jiná občanská sdružení, jakož i odborové organizace. Do jejich postavení a činnosti mohou státní orgány zasahovat jen v mezích zákona (§ 2 odst. 3 věta druhá). V ustanovení § 15 uvedeného zákona je pak upravena soudní ochrana člena sdružení. Považuje-li člen sdružení rozhodnutí některého z jeho orgánů, proti němuž již nelze podle stanov podat opravný prostředek, za nezákonné nebo odporující stanovám, může podle odst. 1 tohoto ustanovení do 30 dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 6 měsíců od rozhodnutí, požádat okresní soud o určení, zda je takové rozhodnutí v souladu se zákonem a stanovami. Podle odstavce 2 téhož ustanovení soud v řízení postupuje podle občanského soudního řádu.

Žalobce se žalobou podanou u Okresního soudu v Mostě domáhal přezkoumání zákonnosti rozhodnutí výboru MO ČRS Most o jeho vyloučení z ČRS a požadoval jeho zrušení, stejně tak jako zrušení předcházejícího rozhodnutí dozorčí komise. Žalobu podanou následně u Krajského soudu v Ústí nad Labem upřesnil v tom směru, že požadoval přezkoumání, zda je rozhodnutí v souladu se zákonem, stanovami a jednacím řádem ČRS.

Krajský soud ve svém návrhu na řešení kompetenčního sporu odkazuje na judikaturu Ústavního a Nejvyššího soudu. V nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV ÚS 9/98 se uvádí mimo jiné, že *stanovisko obecných soudů, podle kterého na přezkum rozhodnutí některého z orgánů sdružení (§ 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů) nelze vztáhnout obecná ustanovení občanského soudního řádu, týkající se řízení před soudem, a že proto věc je nutno posuzovat podle zvláštních ustanovení o správním soudnictví, pomíjí, že tato rozhodnutí, vydávaná na základě stanov či řádů, nejsou rozhodnutími vydávanými v oblasti veřejné správy, což je základní podmínkou přezkumu ve správním soudnictví podle ustanovení § 244 odst. 2 o. s. ř. Není-li tedy možný postup podle části páté o. s. ř., upravující správní soudnictví, nezbyvá než vzhledem k ustanovení § 7 odst. 2 o. s. ř. s přihlídnutím k již citovanému ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb. přiměřeně aplikovat část první a část třetí občanského soudního řádu, přirozeně např. s tou odchylkou, že funkčně příslušný je výlučně okresní soud řídicí se kasačním principem. Jinými slovy, jde o občanské soudní řízení sui generis, v němž ustanovení části páté o správním soudnictví aplikovat nelze.*

Z rozhodnutí Nejvyššího soudu 30 Cdo 275/2002 vyplývá, že *podle § 244 o. s. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2002) ve správním soudnictví přezkoumávají soudy zákonnost rozhodnutí orgánů veřejné správy, rozhodnutí orgánů státní správy, orgánů územní samosprávy, orgánů zájmové samosprávy a dalších právnických osob, pokud jim zákon svěřuje rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. To znamená, že se vždy musí jednat o výkon veřejné (a tedy nikoliv soukromé) správy. Zákon zde rozděluje správní orgány do dvou skupin: na orgány státní správy a územní samosprávy, která jsou bez dalšího soudem přezkoumatelná a na orgány zájmové samosprávy a dalších právnických osob. Tato druhá skupina musí splňovat dvě základní podmínky: za prvé jim musí být zákonem svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob a za druhé musí jít o rozhodování v oblasti veřejné správy. Soud tedy musí u druhé skupiny vždy zkontrolovat, zda pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech je založena zákonem, nikoliv např. podzákonnou právní normou, stanovami nebo statutem a dále zda jde o rozhodnutí v oblasti veřejné správy. Podle ustanovení zákona o sdružování občanů je občanské sdružení soukromoprávní právnickou osobou, do jejíhož postavení a činnosti mohou státní orgány zasahovat jen v mezích zákona a jejíž orgány v žádném případě nemají zákonem založenou pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech právnických nebo*

fyzických osob v oblasti veřejné správy. Tyto orgány rozhodují na základě stanov sdružení v zájmové oblasti svých členů, tedy pouze v oblasti soukromé, nikoliv veřejné.

Zvláštní senát odkazuje na výše uvedenou judikaturu Ústavního a Nejvyššího soudu, se kterou se plně ztotožňuje. Rozhodl proto tak, jak je ve výroku uvedeno.

Zvláštní senát zruší v souladu s § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Okresního soudu v Mostě, které výroku, jímž byla kompetence určena, odporuje.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Okresní soud v Mostě pokračovat v původním řízení o podané žalobě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 8. ledna 2007

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu